

Sertifiointi

Selkämeren kenttätöystä saatuja kokemuksia

Kenttätöyöntekijä: Martti Suuriniemi

Kalastajat:

Juha Välisalo	Merikarvia
Reijo Veneranta	Merikarvia
Kari Malen	Pori
Mika Rosvall	Rauma, kalastus Eurajoella
Erik Johansson	Pyhäranta
Seppo Saari	Uusikaupunki, Pyhämaa

Käynnit/auditoinnit

Kenttätöyöntekijä kävi kaikkien kalastajien kanssa kalastustapahtumassa kaksi kertaa (Rosvall kolme). Tapahtumissa seurattiin kalastajien yleistä kalankäsittelyä sekä erityisesti arviointilomakkeessa olleita asioita.

Tekijä myös kävi perusteellisia keskusteluja kalastajien kanssa kalastukseen liittyvistä kysymyksistä ja sertifikaattiin liittyvistä asioista.

Kalastajat suhtautuivat käynnteihin positiivisesti ja keskustelut olivat avoimia. Kalastajat eivät myöskään muuttaneet kalastukseensa liittyviä työmenetelmiä kenttätöyöntekijän käynnin takia. Näin myös erilaiset solmukohdat tulivat ilmi.

Tarkempi lämpötilojen mittaus suoritettiin kunkin kalastajan kohdalla kerran.

Kalastajien suhtautuminen omaan työhönsä

Keskusteluissa kävi ilmi, että kaikki pitivät itseään ammattimaisesti toimivina, ja että he käsittelevät saalista oikein.

Mahdolliset toimet, jotka eivät täytä lomakkeen kriteerejä, olivat tiedostamattomia tai sitten tietoisesti tehtiin toisin: omasta mielestään he toimivat oikein.

Kalastajien suhtautuminen sertifikaattiin ja hankkeeseen

Kalastajat saatiin mukaan hankkeeseen suhteellisen helposti. Kuitenkin tässä vaiheessa monen suhtautuminen oli hieman skeptinen. Taas uusia vaatimuksia kalastajille ajatuksin.

Vuoden 2006 tapahtumissa skeptisyys jonkin verran jatkui. Tällöin vielä ei kukaan katsonut tarvitsevansa sertifikaattia.

Vuoden 2007 aikana tehdyissä käynneissä aisti jo muutoksen. Ainakin vientimarkkinoita ajattelevat kokivat mahdollisen sertifioinnin tarpeelliseksi. Muidenkin kohdalla skeptisyys oli kadonnut.

Suhtautuminen lomakkeessa esitettyihin vaatimuksiin

Yleisesti vaatimukset hyväksyttiin. Ainoa kohta, johon selkeästi suhtauduttiin kielteisesti oli, että sertifikaattiin vaadittaisiin Suomen Ammattikalastajaliiton jäsenyys.

Lisäksi muutama kalastaja puuttui erityiskysymyksiin. Näitä olivat:

1. Yksi kalastaja piti hygieniapassia turhana. Piti sitä vain rahankeruuna.
2. Jäähdyttäminen: muutama kalastaja piti lyhyillä kalastusmatkoilla perattavien kalojen verestämistä jääveteen vääränä. Jäähdyttäminen tulee heidän mielestään tapahtua vasta rannassa perkaamisen jälkeen. Näin he myös tekivät. Perustelu oli, että perkaamisen yhteydessä tapahtuu taas lämpötilan nousu, mikä on pahempi asia, kuin verestys pyyntilämpötilaan. He myös kysyivät, mihin perustuu näkemys, että jäävedessä veren poistuminen tapahtuu parhaiten.
3. Muutama kalastaja vaati, että erityisesti siialta, mutta myös ahvenelta, kuhalta ja hauelta poistetaan kidukset perkaamisen yhteydessä, kun kalat myydään pyöreänä kuluttajille ai ne savustetaan.
4. Koentapussin tai -astian käyttö: periaatteessa pidettiin tärkeänä, mutta helposti luistettiin. Perusteluna: vähän kaloja tai ei vapautettavia kaloja.

Kenttätyöntekijän huomioita

1. Kaikki hankkeessa mukana olleet kalastajat ovat alan ammattilaisia, joita arvostetaan myös tukku- ja kuluttajapuolella.
2. Jokaisella on kuitenkin omia tapoja, jotka eivät välttämättä vastaa nykyisiä vaatimuksia. He eivät varmasti itse edes tiedosta näitä.
3. Kalastajien rannat ovat hyvin kirjavatasoisia tai sitä ei ole olemassa. Parhaassa asemassa ovat ne, jotka purkavat saaliinsa kalasatamaan. Näistä löytyy jäät ja kylmiöt. Näitä kalastajia oli kaksi. Yhdellä kalastajalla oli omassa rannassa laitostila, jossa kylmiö. Yhdellä omassa rannassa kylmiö ja kaksi säilytti kalat rannassa olevassa paljussa tai vanhassa pakastinarkussa.

Tämä on varmasti kysymys, joka tulevaisuudessa vaatii yhtenäistämistä. Purkurantojenkin täytyisi antaa kuva laadukkaasta elintarviketoiminnasta. Rantoja olisi kehitettävä pienimuotoisina rannikkokalastussatamina, joille määritetään tietty varustus: kunnollinen laitur, kylmiö, pakastinkaappi, käsittelytila, vaaka ja laputuskone.
4. Jäljitettävyyden: osa kalastajista vie kalat tukkuun, jossa ne punnitaan ja käsitellään. Jäljitettävyyden on silloin tukun asia, koska kalastaja laittaa laatikkojen päälle vain oman nimensä. Rantojen kehittäminen siten, että niistä löytyisi vaaka, jossa laputuskone, pitäisi ottaa hankelistalle. Erityisen merkittävää tämä on, jos useammat kalastajat liittyvät vientikalastuksen harjoittamiseen.
5. Yleinen siisteys: tämä on kysymys, jota kalastajat eivät ilmeisesti itse edes huomaa. Veneet huuhdellaan yleensä vain merivedelle. Niihin kertyy pikku hiljaa pinttynyttä likaa, jota ei pidetä ongelmana. Mutta se näkyy.

Sama tapahtuu paljujen sisäpinnoille, erityisesti yläosaan. Tämänkin silmä huomaa.

Kalastusvaatteisiin pätee monesti sama asia.

Kyse on imagosta. Minkälaisen kuvan kalastaja antaa ulkopuolisille koko alasta.

6. Hankkeen aikana kalastajien omavalvonta saatiin kuntoon. Hankkeen alkaessa omavalvontasuunnitelmat olivat vain laitoksilla. Nyt hankkeen kalastajat ovat jättäneet vähintään ilmoituksen alkutuotantopaikasta.